

Активно використовується на сторінках Cosmopolitan й паралелізм: *Follow our quick tips and look brighter, firmer and fresher in minutes [12/11], Today's procedures are much more clever, meaning not always being nipped, tucked, sucked and plucked! [12/12], We will take you to TK Maxx, show you a catwalk look, give you a budget and get you to show us your take on that look [12/10]*. Поширеними є антитеза: *Small changes can have ripple effect [12/01], How to get more holidays for less! [12/09]*, конструкції повтору: *Hot tip from a hot chef! [12/08], Surprise, surprise! [12/01], Bags! Bags! Bags! [12/11]*. Таке стилістичне оформлення думки імплікує певні цінності, акцентує на пріоритетах аудиторії Cosmopolitan.

Пропагування філософії сучасної жінки можна простежити й крізь функціонування прийомів алюзії та «гра слів» у заголовках повідомлень. Наприклад, назва статті, присвяченій пропагуванню одягу у клітинку, звучить *Check Mate [12/02]*. Зміст даної фрази ґрунтується на її подвійному трактуванні: *check mate* як колега та *checkmate* як мат у шаховій партії. Таким чином, заголовок імплікує інформацію, що одягнувши картатий одяг «check mate», ви робите мат «checkmate» вашим колегам по-роботі.

Апеляція до спільного досвіду комунікантів виявляється й у використанні алюзії: *Lord of the Strings [12/01], To colour... or not to colour [12/11], Lust Haves [12/12]*. Перший заголовок відносить до назви популярної книги, навіюючи відповідні асоціації, а другий – до крилатої фрази В. Шекспіра, що інтригує; третій із наведених заголовків спирається на фонологічну схожість з фразою, поширеною у тематиці моди – «*must haves*». Зміст слова *lust*, вказує на бажаність репрезентованих предметів, а підтекст – на те, що сучасна жінка повинна ними володіти «*must have it*». Таке застосування алюзії спрямовує думку читачок у потрібний напрямок. Таким чином, через різноманітні стилістичні засоби автори повідомлень Cosmopolitan намагаються викликати у читачок саме ті асоціації та відчуття, які важливі для запам'ятовування інформації, пропагування певних ідей.

Отже, хоча проаналізовані особливості викладу повідомлень у Cosmopolitan не вичерпують усіх можливих форм організації інформації у цьому виданні, вони дають можливість побачити активне застосування стратегії СП, спрямованої на формування у аудиторії відчуття приналежності до однієї культурної спільноти, що є ефективним механізмом пропагування філософії цього видання – формування образу сучасної жінки. З огляду на проведені дослідження, перспективним видається дослідження заголовків, жанрової палітри текстів цих видань, візуальних засобів їхнього оформлення, що сприятиме чіткішому окресленню пропагуваної ними гендерної моделі сучасної жінки.

Література:

1. Кирилина А. В. О применении понятия *гендер* в русскоязычном лингвистическом описании / А. В. Кирилина // Филологические науки. – 2000. – № 3. – С. 18–27.
2. Козачишина О. Л. Гендерный чинник у художньому тексті / О. Л. Козачишина // Актуальні проблеми металінгвістики : матеріали IV-ї Міжнародної конференції. – Черкаси : ЧНУ, 2005. – С. 3–13.
3. Лівінська Я. П. Інтонаційні характеристики англомовного емоційного чоловічого та жіночого діалогічного мовлення / Я. П. Лівінська // Наука і сучасність. – 2007. – Вип. 60. – С. 171–178.
4. Мартинюк А. П. Конструювання гендеру в англомовному дискурсі / А. П. Мартинюк. – Харків : Константа, 2004. – 292 с.
5. Слінчук В. В. Мовностилістичні засоби творення гендерних образів молоді (за матеріалами друкованих мас-медіа) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.08 «Журналістика» / В. В. Слінчук. – Київ, 2006. – 20 с.
6. Beauvoir de Simone. The Second Sex. / Simone de Beauvoir. – Vintage Books, 2004. – 800 p.
7. Lakoff R. Talking Power: The Politics of Language in Our Lives / R. T. Lakoff. – New York : Basic Books, 1990. – 324 p.
8. Machin D. Branding and Discourse: The Case of *Cosmopolitan* / D. Machin, J. Thornborrow // Discourse and Society. – 2003, Vol. 14 (4). – P. 453–470.
9. Talbot M. A Synthetic Sisterhood: False Friends in a Teenage Magazine / M. Talbot // Gender Articulated. – New York : Routledge, 1995. – P. 144–165.
10. Teso-Craviotto del M. Words that Matter: Lexical Choice and Gender Ideologies in Women's Magazines / M. del-Teso-Craviotto // Journal of Pragmatics. – Vol. 38, 2006. – 2003–2021 pp.
11. Dictionary of English Idioms <http://www.usingenglish.com/>

Список джерел ілюстративного матеріалу

12. Cosmopolitan. – L. : National Magazine Co. Ltd., 2013. – Issues 01 – 12.

УДК 811.111

Ю. В. Кріпак,

Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГУЛЯТИВНОГО ЕТАПУ СФАБРИКОВАНО-КООПЕРАТИВНОЇ АГРЕСИВНОЇ МАКРОСТРАТЕГІЇ В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Статтю присвячено опису та функціонуванню регулятивної фази сфабриковано-кооперативної агресивної макростратегії в сфері сучасного англомовного діалогічного дискурсу. Виділено індикатори, які дозволяють скласти характеристику даної стратегії та допомагають запобігти негативного адресного впливу.

Ключові слова: регулятивна фаза, мовленнєва агресія, сфабриковано-кооперативний агресивний дискурс, мовленнєвий вплив, комунікативна тактика, комунікативна стратегія, комунікативна макростратегія.

Статья посвящена описанию и функционированию регулятивной фазы сфабриковано-кооперативной агрессивной макростратегии в сфере современного англоязычного диалогического дискурса. Выделены индикаторы, которые позволяют составить характеристику данной стратегии и делают возможным избежание негативного адресного воздействия.

Ключевые слова: регулирующая фаза, речевая агрессия, сфабриковано-кооперативный агрессивный дискурс, речевое влияние, коммуникативная тактика, коммуникативная стратегия, коммуникативная макростратегия.

The article is devoted to description and functioning of primary regulative phase of fake cooperative aggressive macro strategy in contemporary English dialogic discourse. Peculiar features which allow to create characteristics of this strategy and permit to avoid negative influence on the addressee are distinguished.

Keywords: regulative phase, speech aggression, fake aggressive discourse, speech influence, communicative tactics, communicative strategy, communicative macro strategy.

Одвічне філософське питання добра і зла, а також постійне опозиційне протиставлення поганого та гарного, покладено в розгляд сучасних лінгвістичних питань у вигляді кооперативної та конфліктної мовленнєвої інтеракції, а саме в момент вивчення цільової направленості мовлення. Але необхідно звернути увагу на те, що не кожне зовні кооперативне спілкування є таким насправді. Результатом попередніх наших досліджень був конфліктний та агресивний дискурс. Перший вирізняється активною конфліктною позицією, де не приховується справжнє ставлення мовця до подій, які відбуваються, та об'єктів, що функціонують в мовленнєвій взаємодії, різнонаправленість цілей партнерів по комунікації є прозорим фактом у разі незадоволення комунікантів певними обставинами. Другий тип, агресивний, характеризується як такий, в якому лише створюється вигляд кооперативної інтеракції, це свого роду псевдомонтаж, де відбувається інсценування позитивної мовленнєвої взаємодії з прагненням нібито спільних цілей, в поєднанні з глибокими агресивними інтенціями, що в народній свідомості відповідає наступному положенню – думати про одне, говорити друге, а робити зовсім інше, а в лінгвістично-прагматичному просторі відображає невідповідність між стратегічним внутрішнім рівнем та комунікативним зовнішнім. Оскільки поняття агресії в сучасних студіях трактується як відкрито негативне, термін агресивного дискурсу з метою запобігання непорозумінням потребує уточненої номінації, а саме сфабриковано-кооперативного агресивного дискурсу. На нашу думку агресивна мета виникає у разі загрози важливості «власного я» адресанта з його баченням у персональній картині світу партнера з комунікації, коли адресат ставить себе на щабель вище та вважає свою позицію з певного питання більш правильною. Співрозмовник у такому випадку намагається змінити та перерозподілити надані ролі, вдаючись, у нашому випадку, до завуальованих мовленнєвих коректив для того, щоб підняти центральний елемент індивідуальної картини світу – свою значимість та досягнути особистих бажань.

Особливістю даного дискурсу є те, що адресат може або зовсім не здогадуватись про інтенції адресанта, може розкрити справжні наміри та одразу зорієнтувавшись, підігравати, добиваючись власних цілей, або може уловити їх в процесі з подальшим усвідомленням. Особливою умовою для досягнення успіху є відбір найвигіднішої мовленнєвої поведінки.

Конфліктостійкість, яка знаходиться на перетині агресивного та конфліктного полюсів, є направляючою, що відповідає за вектор варіювання шкали мовленнєвої агресії та допомагає запобігти трансформації першого типу в другий та ескалації конфлікту.

Сучасне спрямування лінгвістичних досліджень на розгляд особливостей мовленнєвої взаємодії обумовлене та підтверджує **актуальність** даної роботи. **Об'єктом** розгляду статті є агресивна макростратегія у сучасному англомовному діалогічному дискурсі, а **предметом** дослідження – мовленнєві особливості регулюючого етапу сфабриковано-кооперативної агресивної макростратегії. **Мета** передбачає розгляд вищезазначеної, передуючої агресивній, регулятивної фази, опис її сутності та відбір характерних рис.

Квазікооперативна агресивна макростратегія містить важливу фазу комунікативних дій налагоджувального характеру, етап підготовки, який є вигідним для адресанта. Хоча регулятивна функція має безліч різновидів, оскільки результати категоризації дійсності та потреби людини є множинними, та може бути направлена на конструкцію дружніх, нейтральних або недружніх відносин [7], нас цікавлять операції на встановлення контакту.

Тактовний початок зближення під час ведення розмови (1) імплементується перед тим, як продемонструвати прикриті незадоволення обставинами (2), що і являється мовленнєвою агресією. Дані стадії представлені в нашому дослідженні наступними опозиційними тактиками, які нам дозволили виділити аналіз матеріалу принципів негативної та позитивної ввічливості за теорією П. Браун та С. Левінсона [9, с. 100–128]:

(1) «жюла своїх»	(2) «дистанціювання»
«розкриття важливої інформації» / «зацікавлення»	«поради»
«експресій інтересу» / «комунікативно-діалогічної підтримки»	«пропозиції»
«похвали» та «компліменту»	«прохання»
«вираження подяки»	«повчання»
«демонстрації турботи»	«загальних висловлень»
«гостинності»	«посилання на авторитет»
«вибачення»	«незмоги кооперації»
«заниження власних здібностей» / «незадоволення собою»	«уникнення»

1. Тактика «жюла своїх» розглядається нами на основі досліджень І. В. Самаріної [5, с. 213–219]. Дослідниця вказує на певну групову належність та зв'язки між комунікантами, в випадку художнього англомовного діалогічного дискурсу переважно наявні посилання на сімейні, дружні, партнерські стосунки.

В наступному ряді прикладів з мультимедійного серіалу події розгортаються між героїнею Брі та її свекрухою Філіс, яка гостює в невістки після похорону сина. Філіс постійно потребує уваги та співчуття у друзів та знайомих Брі, за що отримує від неї ляпаса. Пізніше невістка вирішує налагодити стосунки, просить вибачення за інцидент користуючись одноіменною тактикою, але в подальших її планах немає агресивного спрямування, на відміну від свекрухи, яка застосовує тактику інклюзивності (a), вказуючи, що вони сім'я, застосовуючи інклюзивний займенник *us* та лексему на позначення співробітництва та солідаризації *understand*, надалі вдається до тактики демонстрації турботи (b), але як тільки Брі виходить за поріг будинку, телефонує в страхову компанію з метою розказати, що у неї є бойфренд, не розібравшись зі справжнім станом речей та розпочинає брудну гру за її спиною, користуючись в кінці конфліктною тактикою дискредитації (c).

«*Phyllis, obviously, I'm just mortified over slapping you. I've just been in a weird place since Rex's death, but that's no excuse. I'm very, very sorry.*». «*No need to apologize. (a) Your family – all's forgiven.*». «*Really?*». «*It's been a difficult time for all of us. I totally understand. Now go. (b) Don't want to be late for your meeting about Rex's will.*». «*Claims, this is Joe Flannery.*». «*Hello. Could I speak to someone about the death benefits for Rex van de Kamp, please? This is his mother.*». «*Yes. We'd already spoken to his wife several times. We are moving as quickly as we can.*». «*(c) Are you aware that my daughter-in-law has a boyfriend [10: 39:53]?*»

Використання власних назв може містити певні особливості, які можуть пролити світло на прагматику мовця. Одним із золотих правил досягнення успіху в комунікації, висвітлених ще в психологічних джерелах, вважається використанні імен співбесідників, яким вони надають особливо вагомому значення. За часів Сократа та Платона відомо, що для кожної людини найсолідшим звуком в світі є її ім'я, а сучасні дослідження доводять, що згадування імені інтерактанта значно підвищує його інтерес до розмови, слухач з особливою увагою ставиться до сказаного, намагаючись зрозуміти яким чином він пов'язаний з даною інформацією [1, с. 104–105]. За Д. Карнегі, адресант, запам'ятавши та правильно вживши ім'я адресата, робить тонкий та доволі ефективний комплімент. Один з перших секретів, які засвоює політичний діяч полягає в наступному: «Згадати ім'я виборця – державна мудрість. Забути його означає передікти забуття самому собі». В ділових та суспільних контактах здібність запам'ятовувати імена має таке ж значення, що і в політиці [2, с. 91–95]. Власні назви в

нашому випадку можуть набувати зменшено-пестливого забарвлення (*Gaby, Susie*), окрім цього, характерним показником є звертання. Розглянемо подальший розвиток відносин між свекрухою Філіс та її невісткою Брі. Знаходячись в будинку Брі, Філіс протягом всього часу, посилаючись на проблеми з пам'яттю за допомогою тактики уникнення, яка повністю знімає з неї відповідальність **(a)** спеціально завдає їй шкоди, але завжди вживаючи номінації кола своїх *sweetie, honey, dear* **(b)** залишається доброю старенькою жіночкою: **(b)** «*Oh, honey, (a) did I forget to take the pins out of that dress?*» **(b)** «*Sweetie, (a) didn't I tell you I was going to paint that chair?*» **(b)** «*Oh, dear, (a) Didn't I mention I waxed the floor* [11: 00:50]»?

Розглянемо наступний приклад в жіночій гомогенній групі. Іді Брітт та С'юзен Майер були затятими суперницями в боротьбі за нового сусіда – холостяка Майка Делфіно. Коли ж С'юзен дізналася про те, що її колишній чоловік Карл переїхав до Іді, а її донька Джулі збирається співати з нею дуетом під час концерту в церкві, у неї визріває план дій. Приходячи до них на репетицію вона створює вигляд дружньої атмосфери, вдається до тактики вибачення за те, що перериває їх роботу **(a)**, вносить Іді в коло своїх, застосовуючи лексичну одиницю *guys* **(b)**, реалізує тактику розкриття важливої інформації **(c)** та пропозиції **(d)** щодо створення тріо. Далі С'юзен наголошує, що ненавидить підкреслювати, що це повинен бути сімейний виступ, вдруге за допомогою тактики вибачення **(e)**, надалі окреслюючи Іді в групу чужих **(f)**. Ця мовленнєва ситуація переходить в перепалку між жінками через незмогу стримати емоції та трансформується в кінці діалогу в конфліктний дискурс.

«*Hi. (a) I'm sorry to interrupt. (b) I knocked, but I guess you guys didn't hear me.*» «*No, we heard you. We were just hoping that who ever it was would go away. I'm still hoping that'll happen.*» «*What's up, mom?*» «**(c)** *Well, I have good news. Um, I've been taking piano lessons with Betty Applewhite, and, uh, well, I just thought (d) maybe I could join you guys. You know, like a trio. Doesn't that sound fun?*» «*I don't do trios, but thanks anyway.*» «**(e)** *Well, I don't mean to be technical here, but this show, I mean, it really is supposed to be a family thing, and I hate to point out (f) you're not family.*» «*No, but I have talent, and to most audiences, talent trumps family.*» «*Well, what makes you so sure I don't have talent?*» «*Hmm, just a hunch.*» «*Yeah, well, we've all seen your talent, which is a nice way of telling you why don't you put some curtains on your bedroom window*» [11: 23:15]»?

Таким чином, характерним для тактики інклюзивності є: зменшувально-пестливі номінації (*Gaby, Susie*), звертання дружнього чи любовного ставлення (*honey, sweetie, dear, darling, sweetheart, baby*), розмовна лексика (*buddy, pal, fellows, guys*), посилення на сімейні, дружні, партнерські зв'язки (*family, neighbor, friend*), кореляції з займенником *we* (*our*), лексеми позначення гармонійного співробітництва (*to understand, to appreciate*).

2. Тактика «розкриття важливої інформації» / «зацікавлення». Потреба в тому, щоб обмінюватись даними є однією з необхідностей, що супроводжують людину протягом життєвого процесу. Окрім власних думок, вона може ділитися важливими відомостями про себе та про інших, таким чином відкриваючи занавіс в межу потаємних кордонів власного простору. Особливістю даної тактики на наш погляд є використання пліток, хоча вони є головним інструментом конфліктної тактики дискредитації, інформація не стосується мовців і таким чином призводить до їх зближення, торкаючись третього елемента – іншої особи. Характеристика, яка допоможе досягнути мовленнєвого успіху в цьому випадку – знайти когнітивний відповідник, який зацікавить інтерактанта, тобто буде важливим в його картині світу. Розглянемо мовленнєву ситуацію: Ціллю Габріель є заставити ревнувати свого колишнього чоловіка Карлоса і з цією метою вона фліртує з Адамом, чоловіком Кетрін. Іді, яка на даний момент зустрічається з Карлосом, має змогу перекинутися слівцем з Кетрін, таким чином дискредитуючи свою суперницю, спочатку вона застосовує тактику вибачення за те що ненароком почула розмову **(a)**, потім тактику поради щодо поведінки жінки з Адамом **(b)** і «розкриває всі карти» про Габріель **(c)**, таким чином зближуючись з нею. Кетрін вдається до регулюючої тактики: **3. «Вираження інтересу» / «комунікативно-діалогічної підтримки»**, яку ми виділяємо в блоці нашого дослідження **(d)** як основи заохочення співрозмовника під час ведення розмови, які можуть вживатися у разі випадку реального зацікавлення інтерактанта, так і у випадку підтримки діалогу.

(a) «*I'm sorry. I, uh, didn't mean to eavesdrop. (b) but you really shouldn't take this out on Adam. (c) Gabrielle has a little bit of a reputation, if you know what I mean.*» **(d)** «*No, I don't. But I'd certainly like to*» [14: 22:09].

4. Тактика «похвали» та «компліменту». Як похвала, так і комплімент направлені на встановлення контакту, хоча на перший погляд вони можуть здатися ідентичними за своєю природою, ми погоджуємось з думкою, що між ними є розбіжності. Для похвали основною метою є позитивна оцінка якостей або дій адресата [4, с. 158], тактика компліменту натомість реалізується у тому випадку, коли оцінка напряму стосується партнера з комунікації [6, с. 151]. Звернемося до прикладу. Кетрін знову повернулася до будинку, в якому жила раніше, та збрала свою стару і нових сусідок за лимонадом. Брі, яка тепер мешкає найближче, вдається в процесі знайомства до тактики компліменту **(a)**, на що отримує зустрічну тактику похвали від Кетрін з приводу ведення садівництва **(b)**. Насправді її мета – позбутися сосни в саду, спочатку вона застосовує тактику незадоволення собою **(c)**, та тактику прохання сфабриковано-кооперативного агресивного дискурсу **(d)**, далі тактику вибачення **(e)** в комплексі з агресивною тактикою незмоги кооперації **(f)**. Брі точно так же віддзеркалює їй дві останні тактики **(e)** та **(f)**. Кетрін вдається до тактики інклюзивності **(g)** в парі з тактикою поради **(h)**. До діалогу втручається одна з подруг, застосовуючи конфліктну тактику зміни теми **(i)**, вкінці новоприбувша сусідка імплементує тактику гостинності **(j)** та завершує діалог тактикою кола своїх **(k)**.

(a) «*What a beautiful family. I feel so lucky to have you for a neighbor.*» **(b)** «*No, I am the lucky one. Look at my view. Your garden is absolutely breathtaking. And that pine tree in the backyard.*» «*It's my pride and joy.*» **(c)** «*It absolutely kills me to (d) have to ask you to cut it down.*» «*Excuse me?*» **(e)** «*I'm sorry. (f) but I'm not gonna be able to grow my prize winning vegetables with that tree blocking all the sunlight.*» **(e)** «*Well, I'm sorry about your vegetables. (f) but that pine shields my view of the Purcell's backyard, and if you had ever seen Mr. Purcell sunbathe, you'd know exactly what that tree means to me.*» **(g)** «*I don't want to quarrel. We will not touch that tree until we have come up with a solution to our problem. (h) Curtains, perhaps.*» **(i)** «*So you're back. How fun. I should have a brunch so that everyone can get to know you.*» «*No need. I'm having a barbecue this Saturday. (j) I'm inviting the whole neighborhood.*» «*You don't need to do that.*» **(g)** «*I insist. I have missed Wisteria lane so much, and I wanna do something special (k) for my dear, old friends and all you lovely newcomers*» [12: 13:07].

5. Тактика «вираження подяки». Подяка за своєю природою вважається антропоцентричною. Висловлюючи подяку мовець міряє її до себе. Подяку застосовують до всього, що спрямовано на шляхетну модель малого та великого світу, тобто на те, що людина прирівнює до добра. Її визначають як одне із ключових понять у загальнолюдському мовленнєвому контакті між мовцем і слухачем, як реакцію на вчинок чи волевиявлення співрозмовника [8, с. 230]. У наступному прикладі бачимо, як Майк, теперішній чоловік С'юзен, висловлює свою позицію з приводу вечірки, на яку збирається її донька від першого шлюбу Джулі. Дівчина, вислуховуючи позицію Майка, вдається до тактики подяки **(a)**, для того щоб пом'якшити свою наступну ввічливо-агресивну репліку посилення на авторитет матері **(b)**.

«*The only reason my buddies and I even had parties was to get girls wasted.*» «*Well, I don't drink.*» «*Neither did Missy Taylor, and fast-forward to her tying her bra on my car antenna.*» **(a)** «*I really appreciate your concern. (b) but my mom already told me I could go.*» «*Well, that's true. Just giving my opinion. It's up to your mom*» [13: 13:27].

Тактики 6. – «демонстрації турботи» та 7. – «гостинності» є схожими за своєю сутністю, вони відрізняються тим, що в першому випадку адресант цікавиться власне станом співрозмовника, а в другому – рівнем його комфорту. Звернемося до ситуацій, в першому випадку Брі навмисно дала спробувати своїй подрузі поганий пиріг через ревності, оскільки дізналася, що саме їй доручили роботу, якою вона опікувалася останні вісім років. Той факт, що ніхто окрім неї не знав про даний інцидент, дозволив в дружньому форматі цікавитися здоров'ям напарниці за допомогою тактики демонстрації турботи **(a)**. Далі Брі намагається у формі тактики пропозиції реалізувати бажану власноручну презентацію нагород **(b)**:

(a) «*Katherine, darling, are you okay?*» «*Not really. Oh. I hope there's nothing wrong with the food. Is anybody else getting sick?*» **(a)** «*Oh, no. No, dear. Just you.*» **(b)** «*Maybe you should go home.*» «*I can't. I have to present the founder's award.*» **(b)** «*Oh, no one would expect you to do that in your condition. You know what? Um, I could do it.*» [15: 33:13].

В наступному випадку ціллю подруг є дізнатися секрети Кетрін, тому вони, прикриваючись тактикою гостинності, підливають їй вино, щоб скористатися балакучістю в стані сп'яніння. Коли одна з подруг запитує про часи, коли вона була одружена, Кетрін застосовує комбінацію тактик незмоги кооперативності **(a)** та вибачення **(b)**, на що подруги віддзеркалюють тактику вибачення **(c)** та гостинності **(d)**, маскуючи власні наміри:

«*Oh, hi, Gaby. Katherine and I were just talking about the old days.*» «*So when you were living with your aunt, was Dylan's father with you?*» «*No, just me and Dylan.*» «*Were you widowed or divorced?*» **(a)** «*Actually, I prefer not to discuss my first marriage...*» **(b)** «*if you don't mind.*» **(c)** «*Oh. Well, we certainly didn't mean to pry.*» **(d)** «*Let me just tidge that up for you.*» [14: 17:57].

8. Тактика «вибачення». Висловлення-вибачення входять в клас ритуальних, об'єднаних спільною комунікативною ціллю – регуляцією міжособистісних відносин: адресат негативно оцінює поведінку партнера і припускає, що інший учасник ситуації відповідальний за його негативний стан. Згідно етикету, мовець, що став (навмисно або ненавмисно) ініціатором такого впливу, повинен вибачитись [3, с. 84]. Адресант апелює до того, що ним були заплановані лише найкращі спонукання, але якщо вийшло не так, шкодує, а інтерактант, як важлива персона в його персональній картині світу, заслуговує вибачень навіть за мінімальний негативний вплив.

Як відомо, розмаїття арсеналу вибачень є широким та може реалізуватися у вигляді послань на: ненавмисність; обставини, що пом'якшують провину, наприклад вагама причина для виправдання; іншу особу у якості винуватця; обіцянки щодо виправлення; повне визнання своєї провини; найкращі людські якості адресата, які дозволяють останньому пробачити ініціатора [3, с. 86–87], як у наступному прикладі в чоловічій гомогенній групі: новий сусід Дейв Вільямс запрошує Тома Скаво на перегляд спортивної партії в той час, як він займається прибиранням гаража. Спочатку вони обмінюються регулятивними тактиками похвали зі сторони Дейва **(a)** та демонстрації турботи з боку Тома **(b)**. Том, вибачається, що не зможе скласти компанію, посилаючись спочатку на дружину, а потім на обставини **(c)**:

«*Cleaning out the old garage, (a) my deepest sympathy.*» «*Hey, Dave. (b) You settling in okay?*» «*Yeah. Yeah. Well, they finally delivered my flat screen. I was dying without it. I mean, it is 65 inches.*» «*Wow. Sweet!*» «*Hey, the play-offs are on. You should come check it out. It's like being right on the field.*» **(c)** «*Yeah... Um, Lynette's really busting my hump about clearing this place out, so...*» «*Well, maybe later. The game doesn't start for a couple hours. We could order one of those giant sandwiches.*» **(c)** «*Sorry, but, you know, check back with me, make sure I survive this whole thing.*» «*Okay*» [16: 08:07].

Таким чином, бачимо, що спектр варіювання даної тактики розгортається й проявляється у масі маркерів, споріднених до висловлень *sorry, if you don't mind, I hope this isn't a bad time, I hope it's ok, I don't mean to, I hate to point out, I have been a complete idiot, I'm mortified, It absolutely kills me.*

9. Тактика «заниження власних здібностей». Мовці у випадку власної помилки чи неправильної поведінки можуть вдаватися до даної тактики з метою відвернення відкритого конфліктного протистояння. Звернемося до прикладу: подруги організують обід, попередньо визначивши хто що приготує, щоб підбадьорити хвору на рак Лінет, в процесі спілкування Брі дізнається, що Кетрін підмінила пироги та сховала її в холодильник. Кетрін розуміє, що вчинила неправильно, тому застосовуючи тактику заниження власних здібностей **(a)** окреслює себя як *a little sneaky* щоб не зруйнувати стосунки з Брі та повідомляє про свою поведінку, далі вона застосовує тактику компліменту **(b)** в комплексі з тактикою прохання **(c)**. Після цього Кетрін застосовує тактику поради **(d)** з приводу того, що вона могла не піднімати цю тему. Інші присутні бачать, що діалог на межі переходу в конфліктний дискурс, тому застосовують конфліктну тактику зміни теми **(e)**:

«*Wow. Oh, my god, Bree, that is, like, the best pie you've ever made.*» «*Well, thank you. I don't think I did anything differently. This is not my pie.*» «*Okay, you caught me. It's mine.*» «*What happened to the pie that I brought?*» **(a)** «*Oh, I was a little sneaky, and I put it in the fridge. I just wanted you to try mine.*» «*Well, did we or did we not agree that I would bring the dessert?*» **(b)** «*I know, but everyone says you're such an amazing baker. (c) and I was hoping you would give me some tips to improve my recipe.*» «*Well, clearly no tips are needed. As my friends said, «best pie ever made».*» **(d)** «*Well, then perhaps you shouldn't have said anything. I would have been happy for everyone to think it was yours.*» **(e)** «*So back to chemo...How's that been?*» [13: 15:15].

Отже, висловлення невдоволення власною поведінкою, що подібні до: *I was a little sneaky, I know this sounds silly, I'm such a dummy* вказують на спробу регулювання відносин, щоб не призвести до можливого мовленнєвого протистояння.

Таким чином, бачимо, що регулятивні тактики, передуючі та наслідуючі сфабриковано-кооперативні агресивні тактики, складаються в повний пазл квазікооперативного агресивного дискурсу, обидві фази можуть функціонувати як парно так і незалежно одна від одної. Регулятивний етап спрямовує мовця на ввічливий перебіг мовленнєвої ситуації та коректно дозволяє добиватися власних агресивних цілей, не руйнуючи власного позитивного мовленнєвого обличчя, дослідження чого містить вагомий пласт для майбутніх досліджень.

Література:

1. Грошев Сергей. 48 психологических приемов и 99 золотых правил, чтобы подобрать ключик к любому человеку / Сергей Грошев. – Х. : Фактор-Друк, 2012. – 448 с.
2. Карнеги Дейл. Как завоевывать друзей и оказывать влияние на людей / Дейл Карнеги. – М. : Оникс, 1994. – 272 с.
3. Рабенко Т. Г. Извинение: речевые тактики жанра и средства их языковой реализации / Т. Г. Рабенко // Гуманитарный вектор. – 2012. – № 4 (32). – С. 83–89 [Электронный ресурс]. – Режим доступа к журналу : <http://cyberleninka.ru/article/n/izvinenie-rechevye-taktiki-zhanra-i-sredstva-ih-yazykovoy-realizatsii>
4. Римляк Ирина. Лінгвопрагматика компліменту у французькому мовознавстві: різновиди та засоби вираження на матеріалі художніх творів XVII– XVIII та XX ст. / Ирина Римляк // Вісник Львівського університету. – 2012. – № 9. – С. 157–166.
5. Самарина И. В. Прагмалингвистическое исследование речевой деятельности политиков по коммуникативным стратегиям «создания круга своих» и «создания круга чужих» / И. В. Самарина // Вестник СамГУ. – Самара : Изд-во Самарского гос. ун-та. – 2006. – № 8 (48). – С. 214–219.
6. Сорокіна Л. Є. Мовленнєва маніпуляція в сучасному англомовному діалогічному дискурсі: комунікативно-когнітивний і гендерний аспекти : дис... канд. філол. наук : 10.02.04 / Сорокіна Ліна Євгенівна. – К., 2013. – 274 с.

7. Фролова И. Е. Дискурсивная стратегия как инструмент реализации межличностной функции / И. Е. Фролова [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://scaspee.com/6/post/2013/10/discursive-strategy-as-the-instrument-of-interpersonal-function-implementation-frolova-iy.html>

8. Чемеринська І. Я. Прагматичні особливості мовленнєвого акту подяки в англомовному художньому дискурсі / І. Я. Чемеринська // Вісник Житомирського державного університету. – 2012. – № 64. – С. 230–233.

9. Brown P. Politeness : Some universals in language usage / P. Brown, S. Levinson. – Cambridge : Cambridge University Press, 1987 – 345 p.

Джерела ілюстративного матеріалу:

10. Desperate Housewives / directed by Marc Cherry. ABC Studios and Cherry Productions. – 2005. – Season 2. – Episode 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до серіалу : <http://filminenglish.ru/episode/?id=5551&a=2>

11. Desperate Housewives / directed by Marc Cherry. ABC Studios and Cherry Productions. – 2005. – Season 2. – Episode 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до серіалу : <http://filminenglish.ru/episode/?id=5551&a=2>

12. Desperate Housewives / directed by Marc Cherry. ABC Studios and Cherry Productions. – 2008. – Season 4. – Episode 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до серіалу: <http://ororo.tv/en/shows/desperate-housewives#4-1>

13. Desperate Housewives / directed by Marc Cherry. ABC Studios and Cherry Productions. – 2008. – Season 4. – Episode 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до серіалу: <http://ororo.tv/en/shows/desperate-housewives#4-2>

14. Desperate Housewives / directed by Marc Cherry. ABC Studios and Cherry Productions. – 2008. – Season 4. – Episode 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до серіалу: <http://ororo.tv/en/shows/desperate-housewives#4-3>

15. Desperate Housewives / directed by Marc Cherry. ABC Studios and Cherry Productions. – 2008. – Season 4. – Episode 12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до серіалу: <http://ororo.tv/en/shows/desperate-housewives#4-12>

16. Desperate Housewives / directed by Marc Cherry. ABC Studios and Cherry Productions. – 2009. – Season 5. – Episode 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до серіалу: <http://ororo.tv/en/shows/desperate-housewives#5-3>

УДК 811.222.1'0'373

О. Ч. Киановський,

Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ

СТАТУС АРАБСЬКИХ ФОНЕТИЧНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ ПЕРСЬКІЙ МОВІ

В історії перської мови потенційними джерелами системних функціональних запозичень могли стати або семітські, або тюркські діалекти. За результатами аналізу семітських запозичень у фонетиці перської мови можна зробити висновок про те, що запозичені з арабської мови глотковий та велярний приголосні звуки цілковито асимілювалися до системи перської мови. Інакше кажучи, вони є формальними запозиченнями, тобто вживаються за правилами перської сегментної фонетики.

Ключові слова: перська мова, запозичення, фонетика.

В истории персидского языка потенциальными источниками системных функциональных заимствований могли стать либо семитские, либо тюркские диалекты. Результаты анализа семитских заимствований в фонетике персидского языка позволяют сделать вывод о том, что заимствованные из арабского языка глоттальный и велярный согласные звуки полностью ассимилировались к системе персидского языка. Иначе говоря, они являются формальными заимствованиями, то есть употребляются по правилам персидской сегментной фонетики.

Ключевые слова: персидский язык, заимствования, фонетика.

The main sources of Indo-European influence on Persian language during its history there have been two: Semitic and Turkic. It is with a source of Semitic influence in the history of the Persian language study associated a large number of statements about the crucial role of the Arabic language in the formation one or another subsystem of the Persian language. In contemporary Persian grammar, there are two major problems of segment phonology. Both of them are related to the Arabic influence on the Persian phonetic system. The first of them is uncertain phonological status of the sounds, which are marked in writing by graphemes «qain» and «qaf». The second one is uncertain phonological status of the sounds, which are marked in writing by graphemes «ein» and «hamza». The first sound (Persian pharyngeal stop) has two sources of origin and a few usages. This sound is used in the borrowed from the Arabic language lexemes with sound [ʔ] (voiced pharyngeal fricative), which are marked in writing by the letter «ain»; in the borrowed from the Arabic language lexemes with sound [ʔ] (voiceless glottal stop), which are marked in writing by the letter «hamza»; within some French borrowings; within some Persian lexemes. The traditional view is that the velar consonant entered the Persian language along with a large number of Arabic words. In writing this sound is marked by two letters: «qaf» and «qain». Positional conditions of the usage of these phonemes are still controversial in Iranian Studies. According to the analysis of Semitic borrowings in the Persian phonetics it can be concluded that the borrowed from the Arabic language pharyngeal and velar consonants completely assimilated into the system of the Persian language. In other words, they are formal borrowing that is are used according to the rules of the Persian segmental phonetics.

Key words: Persian language, borrowings, phonetics.

Постановка проблеми. Одне з положень лінгвістичної аксіоматики полягає в тому, що всі мови контактують одна з одною та впливають одна на одну, а також у тому, що немає жодної сфери мови, якої б не торкалися процеси взаємодії та запозичень (див., наприклад, у: [5, с. 68]). Однак, незважаючи на очевидність цього факту, дослідження процесів мовного контактування та запозичення ускладнюється великою кількістю проблемних питань у спеціальній літературі (див. про це в: [7, с. 234–236]). Так, у літературі з мовних контактів досі відсутня чітка класифікація контактних феноменів (наприклад, запозичення суфікса – це лексичне чи морфологічне явище?). Крім цього, в літературі з мовних контактів гіпертрофовано переоцінено матеріал та судження «класиків». Натомість дослідження останніх років здебільшого переглянули як теоретичні судження «класиків», так і суттєво скорегували практичні результати їхніх досліджень. Критичному аналізу одного з таких загальноприйнятих тверджень й присвячена дана стаття.

Ареал розповсюдження перської мови перебуває в оточенні мов трьох сімей: індоєвропейської, тюркської та семітської. Таке географічне розташування передбачає можливість мовних контактів, які й доводить історія перської мови, зокрема цілі періоди гегемонії носіїв неіранських мов на її обширі (див.: [9]).

Територію сучасного Ірану було заселено індоєвропейцями (носіями протоіндоіранської мови) приблизно в середині II тис. до н.е. Приблизно в той самий час індоіранці зайняли територію до нинішнього Китаю, що й спричинило розпад